

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

м.Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

МАТЕРІАЛИ
ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції 5 – 8 жовтня 2016 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2016. – 318 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – к.е.н., доцент, директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ
Редакційна колегія:

Савенко І.І. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц.

Тези доповідей додаються за оригіналами
рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за
зміст та сутність наданих матеріалів

37.	РОЛЬ ТРУДОВОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ У ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМСТВА	234
	Козак К. Б.	
38.	ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	238
	Карпінська Г.В.	
39.	АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВІСТІ УКРАЇНИ	245
	Баранюк Х.О.	
40.	ВЛАСНА ТА ОБ'ЄДНАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	250
	Купріна Н.М.	
41.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ПІДХОДИ ДО ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ	256
	Мащтакова І.О.	
42.	МОДЕЛЬ ДИНАМІЧНОЇ АНАЛІТИЧНОЇ СТРУКТУРИ РЕСУРСО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	260
	Бондаренко С.А.	
43.	ОСОБЕННОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО ВОСПРИЯТИЯ РОЗОВЫХ ВИН	266
	Брайко М.Г.	
44.	СУЧАСНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ПРОСУВАННЯ	273
	Гордієнко Л.Л., Відоменко І.О.	

45.	СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ – ШЛЯХ ДО УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	280
	Дьяченко Ю.В.	
46.	РУРАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ	286
	Павлов О. І.	
47.	ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МАКРОФАКТОРІВ НА СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ	293
	Агеева І.М.	
48.	АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	296
	Ступницька Т.М.	
49.	ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	301
	Савенко І.І., Седікова І.О.	
50.	ВІДМІНА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ: ПРОГНОЗИ ДЛЯ БІЗНЕСУ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ	305
	Кулаковська Т.А.	
51.	МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	311
	Мардар М.Р., Устенко І.А., Кручек О.А.	
52.	АКТУАЛЬНІСТЬ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЕКСПОРТНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ	316
	Арбузов І.Д.	

рітейлери підвищують ціни на соціальні групи товарів приблизно на 10%, оскільки захочуть компенсувати низький заробіток [5]. А важелів впливу на мережі не залишилося. «Відпускати ціни відразу немає сенсу, необхідно було робити це поступово. Наприклад, дозволити рітейлерам щомісяця підвищувати націнку на 2%» – вважає Борис Музальов. На думку експерта, кроки Міністерства економіки дадуть результат, але в довгостроковій перспективі. Кількість бажаючих виробляти недорогі соціальні групи товарів прогнозовано зросте, а конкуренція між гравцями змусить їх якщо не знижувати, то утримувати ціни на мінімальному рівні. Це може статися вже через півтора-два роки після скасування державного регулювання. Якщо ж мережі скористаються ситуацією і різко піднімуть ціни на соціальні групи товарів, то це може змусити Міністерство економіки повернутися до старої практики. Однак, до того часу, ціни на магазинних полицях вже встигнуть помітно зрости.

Слід також зазначити, що ціни в країні на найдешевші продукти харчування ростуть швидше, ніж на дорогі, через збіднення населення. І оскільки недорогого купують все більше, то вони і ростуть в ціні швидше. Тому прогноз: ціни на недорогі продукти харчування може вирости на кілька відсотків уже у жовтні тільки через дерегулювання економіки.

Література

1. Госрегулирование цен на продукты питания отменят на 3 месяца [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://112.ua/statji/svobodnyy-rynok-k-chemu-privedet-otmena-gosudarstvennogo-regulirovaniya-cen-na-produkty-pitaniya-342027.html>
2. Государственное регулирование цен на социально значимые продукты питания: удастся ли наконец

побороть популизм [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<http://agroportal.ua/views/blogs/gosudarstvennoe-regulirovanie-tsen-na-sotsialno-znachimye-produkty-pitaniya-udastsyalinakonets-poborot-populizm/>

3. МЭРТ предлагает на 3-4 мес. запустить пилотный проект по отмене госрегулирования цен на продукты питания [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://interfax.com.ua/news/economic/361810.html>

4. Государство уходит из экономики, бросая людей на произвол рынка. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://nahnews.org/936364-udar-po-vaicam-gosudarstvo-uxodit-iz-ekonomiki-brosaya-lyudej-na-proizvol-rynka/>

5. Цены без госрегулирования. Стало известно, что подорожает с октября [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://hyser.com.ua/economics/tseny-bez-gosregulirovaniya-stalo-izvestno-chto-podorozhaet-s-oktyabrya-118848>

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Устенко І.А., к.т.н., доцент

Кручек О.А., к.т.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Стаття присвячена маркетинговим дослідженням особливостей споживчих побажань при наданні послуг торговельними мережами м. Одеси для виявлення важливості впровадження міжнародних стандартів BRC, IFS, передбачених для закладів роздрібної торгівлі для аудиту постачальників і виробників товарів власних торгових марок (PrivateLabel). В статті проаналізовано специфіку вибору покупцями великих супермаркетів, їх вимоги щодо якості надавання послуг з огляду на зростаючу конкурентну боротьбу за

споживача, який вважає за краще купувати якісні та безпечні для здоров'я продукти харчування та непродовольчі товари. Визначено ключові фактори, що впливають на вибір торговельної мережі. Встановлено основні критерії, якими керується споживач під покупки. Проаналізовано доцільність впровадження міжнародних стандартів закладами роздрібною торгівлі.

Метою роботи є проведення маркетингових досліджень споживчих побажань при наданні послуг торговельними мережами для обґрунтування доцільності впровадження міжнародних стандартів BRC, IFS закладами роздрібною торгівлі для аудиту постачальників і виробників товарів власних торгових марок (PrivateLabel).

В даний час локомотивом впровадження подібних систем менеджменту в Україні стають торговельні мережі (найбільш активні з них - Auchan, Metro, FOZZYGroup, АТБ та ін.). З огляду на зростаючу конкурентну боротьбу за споживача, який вважає за краще купувати якісні та безпечні для здоров'я продукти і товари, а також загальносвітові тенденції, ретейлери вимагають наявності систем харчової безпеки, як в рамках самих торговельних мереж, так і від своїх постачальників і виробників товарів під власною торговою маркою (PrivateLabel) [1, 2]. Аудити постачальників і виробників товарів ВТМ для торгових мереж – необхідність для лояльності покупців.

Методологічною основою проведення аудитів постачальників і виробників Private Label є застосування чек-листів (від англ. «Check-lists») – так званих запитальників, що складаються з переліку вимог відповідного стандарту і додаткових вимог самих ретейлерів. Так, для аудиту виробників продуктів

харчування категорії Food найчастіше використовується запитальник на основі британського стандарту BRC for Food версії 6 або на основі європейського стандарту IFS Food версії 6 [3, 4].

Торговельні мережі при проведенні аудитів виробників товарів категорії non-food користуються 2 загальновизнаними стандартами - це IFS HPC (for Household and Personal Care) версії 1 і BRC Global Standard for Consumer Products версії 3. На першому етапі були проведені дослідження конкурентного ринку закладів роздрібною торгівлі. Усього в м.Одеса нараховується близько 13 різних мереж супермаркетів. Як видно з наведених даних (рис.1), більшу частину покупців обслуговують мережі роздрібною торгівлі «Таврія В», «Сільпо», «Копейка», «Виртус».

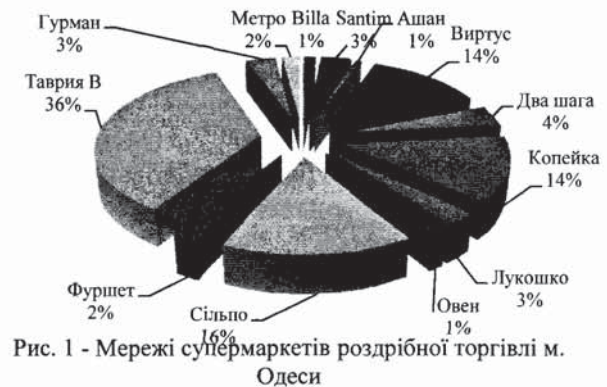

Рис. 1 - Мережі супермаркетів роздрібною торгівлі м. Одеси

Але з усіх торговельних мереж тільки 23 % проводять аудит постачальників та виробників власних торгових марок за міжнародними стандартами BRC, IFS (рис. 2). Інші використовують тільки чек-листи, які складаються з питань та вимог ретейлерів.

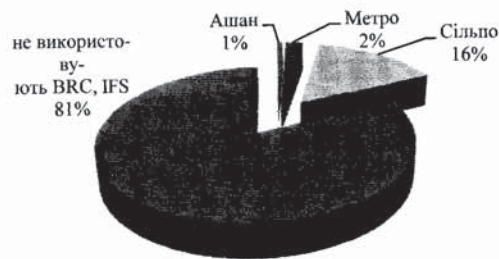

Рис. 2 - Мережі супермаркетів, які працюють за міжнародними стандартами BRC, IFS

Вивчення лояльності потенційних покупців до вибору супермаркету та аналіз ставлення респондентів до закладів роздрібної торгівлі здійснювали шляхом анкетування. Після проведення аналізу заповнених анкет було встановлено, що при виборі супермаркету для здійснення покупки споживачі більше всього приділяють увагу якості харчових продуктів (22 %), і тільки далі йде фактор ціни товару (18 %). Також респонденти обирають торгові центри з якісним обслуговуванням (13 %), наявністю додаткових послуг (9 %) та санітарних умов (9 %).

Менш всього споживачі згадують управління в супермаркеті (2%) і більше люблять ходити за покупками у великі торгові центри, ніж у магазини біля дому (3%), бо там якісніший товар за рахунок обороту. Респонденти не згадують менеджмент, бо про наявність таких стандартів не поінформовані, при запровадженні яких у закладах роздрібної торгівлі поліпшилася би якість харчових продуктів, їх безпечність для споживача за рахунок управління. Цим і користуються власники більшості супермаркетів України і обирають постачальників за принципом зручності, а не співвідношення якості і ціни товару для покупця.

У світі вже давно користуються міжнародними стандартами BRC, IFS. За допомогою таких документів впроваджують систему контролю безпечності харчових продуктів на всіх етапах від виробництва до реалізації. Це дозволяє виявляти загрози на ранньому етапі та запобігати виробництву небезпечного продукту та, відповідно, потраплянню такого продукту до споживача. Незважаючи на те, що на сьогоднішній день в Україні сертифікація по IFS не є обов'язковою (сертифікати мають всього декілька компаній), торгові мережі в боротьбі за безпеку своєї продукції і лояльність покупців не можуть ігнорувати правила, якими слідує весь світ. Зараз практично всі великі українські мережі використовують для аудиту своїх постачальників чек-листи стандарту IFS. Постачальники виробників проходять по кілька аудитів на рік різними торговими мережами за практично однаковими чек-листами. І це крім перевірок, що проводяться державними наглядовими органами.

Зростаючі вимоги споживачів, підвищення відповідальності роздрібних мереж, оптовиків і підприємств громадського харчування, посилення вимог законодавчих органів, а також глобалізація поставок продукції - все це зумовлює необхідність розробки єдиного стандарту забезпечення безпечності та якості харчових продуктів, єдиних уніфікованих правил проведення аудитів та визнання сертифікатів для лояльності своїх покупців та покращення якості товарів на прилавках.

Література

1. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України: Постанова ВРУ від 01.01.2016 р. // Відомості ВРУ – 2016.

2. Системи керування безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга: ДСТУ ISO 22000:2007. – Чинний від 2008-01-01. – К.: Держспоживстандарт України, 2008. – 26 с.
3. Міжнародний стандарт на харчову продукцію IFS Food версії 6 – стандарт на проведення перевірок якості та безпечності харчової продукції // IFS Management GmbH Am Weidendam 1 A 10117 Berlin Germany - 2012. - 160с.
4. Глобальний стандарт BRC Global Standard for Food версії 6 // British Retail Consortium Second Floor 21 Dartmouth Street London SW1H 9BP – 2011. – 120 p.

АКТУАЛЬНІСТЬ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЕКСПОРТНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Арбузов І.Д., асистент

Одеська національна академія харчових технологій

В сучасній економіці спостерігається тенденція, при якій якість відіграє дуже важливу роль в управлінні виробництва продукції та її наступним рухом. У розвинених країнах управлінню якістю на підприємстві приділяється велика увага кожного з підрозділів, які впливають на якість продукції, що випускається.

Ефективна діяльність кожного підприємства напряду залежить від результатів управління якістю продукції. Особливо це стосується підприємств, які займаються експортом продукції. Причиною цього є, насамперед, те, що, при експорті, підприємство має задовольнити потреби споживачів та показати конкурентну перевагу над аналогічною продукцією, що виробляє держава-імпортер. Показник якості продукції

у цьому є одним з найважливіших, оскільки якість, разом із ціною (насамперед їх взаємозв'язок), створюють конкурентоздатність продукції.

Якість продукції, що включає новизну, технічний та технологічний рівень, відсутність браку та дефектів, надійність у використанні є найважливішим засобом у конкурентній боротьбі кожного підприємства і, як наслідок, завойовування та утримання своїх позицій на ринку, а, при сприятливих умовах, і завоювання нового сегменту ринку. Тому підприємства приділяють особливу увагу забезпеченню високої якості продукції, установлюючи контроль на всіх стадіях виробничого процесу, починаючи з контролю якості використовуваних сировини і матеріалів і закінчуючи визначенням відповідності випущеного продукту технічним характеристикам і параметрам. Тому управління якістю продукції стало основною частиною виробничого процесу і спрямовано не стільки на виявлення дефектів або браку в готовій продукції, скільки на перевірку якості виробу в процесі його виготовлення та експлуатації.

З розвитком науково технічного прогресу проблема якості не спрощується, а, навпаки, стає складнішою. Тому вирішувати її традиційними методами, тобто лише шляхом контролю якості готової продукції, практично неможливо. Повинен бути комплексний, системний підхід, реалізація якого можлива лише в рамках системи управління якістю.

Значну роль у підвищенні якості продукції відіграють стандарти, які є організаційно-технічною основою систем якості. В останні десятиліття одним із важливих механізмів гарантії якості стала сертифікація,